

Schmidt liet niet na, er aan te herinneren dat Mussert Hitler '*seine Gefolgschaftstreue bis in den Tod*' beloofd had. In de toekomst, zei hij, moest '*das Reich*' werkelijkheid worden, maar, betoogde hij: '*Ob das Reich nun die Form eines germanischen Staatenbundes oder eine andere hat, wird in Zukunft nach bestem Wissen und Gewissen bestimmt werden.*' Een kennelijk door Seyss-Inquart geïnspireerde waarschuwing tegen Mussert sloot daarbij aan: '*Nationalistische Übersteigerungen durchkreuzen die Reichsidee und können schliesslich zu einer Störung und Sprengung des Reichsgefüges führen.*' Natuurlijk, 'eenmal', beloofde Schmidt, zou er ook een '*niederländische nationalsozialistische Führung*' komen (het woord '*Regierung*' vermeed hij), maar hij zei niet, wanneer. Op Musserts aanbod, enkele honderdduizenden Nederlanders te mobiliseren, reageerde hij met op te merken dat vrijwilligers steeds welkom waren bij het Nederlands Legioen, de *Waffen-SS* en de *Wehrmacht*, de *Kriegsmarine* inbegrepen.

★

Men had zich kunnen voorstellen dat, wat Seyss-Inquart en Schmidt betrof, de zaak hiermee afgedaan was. Het tegendeel was het geval. Zoals wij reeds vermeldden, werd Musserts denkbeeld, hem een regering te laten vormen, enkele weken later door Seyss-Inquart aan Hitler voorgelegd. Waarom?

Wij zien vier redenen.

De eerste was dat Seyss-Inquart en Schmidt zich inderdaad soms afvroegen of men van Nederland een grotere krachtsinspanning ten bate van de Duitse oorlogvoering verwachten kon indien de NSB aan de macht kwam; de tweede, dat zij beiden, zij het uit verschillende motieven, *in beginsel* tegen een NSB-regering geen bezwaar hadden – Seyss-Inquart niet, omdat hij een 'nationalistisch' NSB-bewind als een tussenstadium zag op de weg naar het 'Grootgermaanse' rijk welks vestiging hij toen nog (de Duitse troepen naderden de Kaukasus, de landing bij Dieppe was afgeslagen, Rommel stond dicht bij Kairo) voor zeker hield, en Schmidt niet, omdat hij een 'regering' van aan hem verknochte NSB'ers als een aanloop beschouwde tot de verwezenlijking van zijn eierzuchtige droom: hij zou de *Gauleiter* worden die in Nederland namens Hitler in feite een soort opperbestuur zou uitoefenen. De derde reden was dat Seyss-Inquart en Schmidt vertrouwden over voldoende machtsmiddelen te beschikken om het 'nationalisme' waarvan Mussert in zijn toespraak van 30 juli weer zo hinderlijk getuigd had, in toom te houden – trouwens, in diezelfde tijd bleven zij actieve steun verlenen aan